

โครงการในกำกับของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๒๔ ความว่า "ให้ส่วนราชการต่างๆ ศึกษาและพัฒนาพื้นที่พรุร่วมกันแบบผสมผสาน" คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีมติให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขึ้น เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย เพื่อพัฒนาดินเปรี้ยวและดินพรุ ซึ่งเป็นดินที่มีปัญหาให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้ โดยให้หน่วยงาน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เข้ามาดำเนินการศึกษาและพัฒนาพื้นที่พรุแบบผสมผสาน เน้นการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ เพื่อนำผลสำเร็จของโครงการไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาพื้นที่อื่นต่อไป ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาฯ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๖ บางตอนความว่า "ศูนย์ศึกษานี้เป็นคล้ายๆ พิพิธภัณฑ์ใหญ่ที่มีชีวิต ที่ใครจะมาดูว่าทำอะไรกัน..."

พสกนิกรชาวจังหวัดนราธิวาสรู้สึกปลาบปลื้มและภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ต่างล้วน

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นล้นพ้น ที่ได้มีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และตั้งอยู่ในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นศูนย์ศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งเดียวในภาคใต้

ทุกครั้งที่ได้เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานมาประทับแรม ณ พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินปฏิบัติพระราชกรณียกิจไปทั่วทุกพื้นที่ ด้วยความตรากตรำลำบาก ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ โดยมีรู้จักเห็นคเหนื่อยพระวรกาย ทรงตั้งพระราชหฤทัยแน่วแน่ อีกทั้งได้พระราชทานแนวพระราชดำริด้านต่างๆ ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หาแนวทางช่วยเหลือพสกนิกร โดยการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ อย่างเข้าใจแบบง่ายๆ และน้อมนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มาบริหารจัดการในพื้นที่ เพื่อให้ราษฎรปรับใช้ในการดำรงชีวิตก่อให้เกิดรายได้เพิ่มในครัวเรือนและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน มีชีวิตอยู่อย่างพอเพียงและเกิดประโยชน์สุข

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

๑. แผนงานศึกษา ทดลอง และวิจัย

รายการ	จำนวน (โครงการ)
๑) การพัฒนาด้านการเกษตร (พืช)	๓๗
๒) การพัฒนาปศุสัตว์และโคนม	๔๕
๓) การพัฒนาประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๒
๔) การพัฒนาและอนุรักษ์สัตว์ป่า	๘
๕) การพัฒนาป่าไม้	๕๐
๖) การพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน	๘๒
๗) การพัฒนาแหล่งน้ำ	๒
๘) การพัฒนาควบคุมโรคติดต่อ	๑๕
๙) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม	๓
รวม	๒๔๘

๒. แผนงานขยายผลการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

ดำเนินการในพื้นที่ขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

» **พื้นที่ศูนย์สาขาที่ ๑ โครงการสวนยางเขาคันทรง** บริเวณหมู่ที่ ๔ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ดำเนินการปลูกยางพาราพันธุ์ต่างๆ และปลูกพืชแซมใน สวนยาง ในเขตพระราชฐานพระตำหนักทักษิณราชธานีเวศน์ เมื่อวันที่ ๑๕.๘ ไร่

» **พื้นที่ศูนย์สาขาที่ ๒ โครงการพัฒนาหมู่บ้านปีแฉมคอก** บริเวณหมู่ที่ ๑๐ ตำบลภูเก็ด อำเภोजะโฮร์ จังหวัดนราธิวาส ดำเนินการในพื้นที่ ๑๓๕ ไร่ พื้นที่ทั้งหมดได้ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่และปลูกพืชชนิดต่างๆ เช่น ไม้ผล ยางพารา และพืชผักเป็นต้น

» **พื้นที่ศูนย์สาขาที่ ๓ โครงการหมู่บ้านปศุสัตว์ – เกษตรมูโนะ** บริเวณตำบลโฆษิต อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ดำเนินการในเนื้อที่ ๑,๕๐๐ ไร่ สนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปลาในบ่อและร่องสวน โดยให้คำแนะนำ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลา จำนวน ๓๕

ครัวเรือน นอกจากนั้นยังได้ดำเนินการส่งเสริมการทำปศุสัตว์ และการปลูกพืชชนิดต่างๆ ในพื้นที่ดินเปรี้ยว

» **พื้นที่ศูนย์สาขาที่ ๔ โครงการพัฒนาหมู่บ้านโคกอิฐ-โคกโน บ้านยูโย** ตำบลพร่อน และตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ดำเนินการในพื้นที่ ๓๐,๐๖๕ ไร่ การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่บ้านโคกอิฐ-โคกโน เป็นพื้นที่แห่งแรกที่น่าผลการศึกษาจากโครงการแก่งหินไปขยายผลการพัฒนาในพื้นที่ที่มีปัญหาซึ่งแต่เดิมทำนาไม่ได้ผล โดยการปรับระดับพื้นที่ให้ลาดเอียง เพื่อใช้น้ำจืดล้างกรวดแล้วไหลลงสู่คลองระบายน้ำและใช้หินปูนฝุ่นปรับปรุงดินจนเกษตรกรปลูกข้าวได้ผลผลิต ๕๐-๕๐ ถัง/ไร่นอกจากนั้นในพื้นที่ศูนย์สาขาที่ ๔ ได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาที่ดินเปรี้ยวจัดเพื่อทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่ ตลอดจนปรับปรุงพื้นที่เพื่อปลูกพืชชนิดต่างๆ

» พื้นที่พัฒนาหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ

- การพัฒนาหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ทั้งหมด ๑๓ หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๒๘,๗๘๕ คน ๑,๘๘๒ ครัวเรือน มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๓,๐๖๘ ไร่ ราษฎรมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ทั้งทำนา ปลูกไม้ผล ปลูกมะพร้าว ปลูกพืชไร่ พืชผัก เลี้ยงปลา และอาชีพหัตถกรรม

» พื้นที่อื่นๆ (พื้นที่ที่มีพระราชดำริให้ดำเนินการ)

- บ้านคอหลัง-บ้านทรายขาว เป็นพื้นที่ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชเสาวนีย์ให้ดำเนินการ โดยดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาที่ดินเปรี้ยวจัดให้เกษตรกรทำนาได้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๐-๖๐ ถัง/ไร่ และส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรชนิดต่างๆ เช่น

การปลูกพืชผักพืชไร่ การปลูกไม้ผล
ชนิดต่างๆ และการเลี้ยงสัตว์
เป็นต้น

- โครงการฟื้นฟูและพัฒนาการ
เกษตรในเขตลุ่มน้ำบางนรา
สนับสนุนฟื้นฟูและส่งเสริมให้
เกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ลุ่ม
น้ำแม่น้ำบางนรา โดยการ
สนับสนุนการ เตรียมพื้นที่
ปรับปรุงดิน สนับสนุนปัจจัย การ
ผลิตบางส่วนในลักษณะกองทุน
หมุนเวียน โดยมีเกษตรกรในเขต
๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง
นราธิวาส อำเภอตากใบ และ
อำเภอเจาะไอร้อง ร่วมดำเนินการ
- โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เพื่อเป็นแหล่งสร้างงานให้กับ
ราษฎรในพื้นที่ เป็นแหล่งผลิต
อาหารของราษฎรในจังหวัด
นราธิวาส ศึกษาและพัฒนาอาชีพ
ทางการเกษตรของผู้ทำงาน
โครงการ ฝึกอบรม สาธิตและให้
ความรู้แก่ราษฎรในการประกอบ
อาชีพด้านการเกษตร
- โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านปลักปลา
อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส
- โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก
สะตอ หมู่ ๗ ตำบลสุไหงปาดี
อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส
- โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านพรุ
กาบแดง ตำบลไพรวัน อำเภอ
ตากใบ จังหวัดนราธิวาส

- โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านพรุ
บาเจาะ ตำบลโคกเคียน อำเภอ
เมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

๓. แผนงานพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และ โครงสร้างพื้นฐาน

» โครงการปรับปรุงภาวะโภชนาการ
ของเด็ก อายุ ๐-๘๒ เดือน จังหวัดนราธิวาส อัน
เนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราช
สุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

» โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราช
สุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน ๑๖ ศูนย์
จังหวัดนราธิวาส

๔. แผนงานฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

» โครงการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก
เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

» โครงการศูนย์วิจัย และ ศึกษา
ธรรมชาติป่าพรุสิรินธร

» โครงการป้องกันไฟฟ้า

๕. แผนงานบริหารจัดการ

» โครงการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนา
พิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

» โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมัน
ปาล์มขนาดเล็ก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

» โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

» โครงการจัดหาแหล่งสนับสนุนโครงการ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

» โครงการสวนพฤกษศาสตร์จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดนราธิวาส

ศูนย์สาขาที่ ๑ โครงการสวนยางเขาคันทรง

ที่ตั้งของโครงการ

เขตพระราชฐานพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ หมู่ที่ ๔ บ้านเขาคันทรง ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

เดิมพื้นที่บริเวณเขตพระราชฐานชั้นนอก พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ราษฎรบ้านเขาคันทรง ได้ปลูกมะพร้าวและไม้ผล ซึ่งมีอายุประมาณมากกว่า ๓๐ ปี แต่ให้ผลผลิตน้อยมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริให้ศูนย์วิจัยการยางสงขลา จัดทำโครงการปลูกยางพันธุ์ดี โดยการปลูกสร้างสวนยางตัวอย่างเขตพระราชฐานชั้นนอก แทน

ในปี ๒๕๒๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริให้ สวนยางพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ เป็นศูนย์สาขาที่ ๑ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สาธิตการปลูกยางพันธุ์ดี และการปลูกพืชแซมในสวนยางเขตพระราชฐานชั้นนอก พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ สภาพสวนยางเดิมมีพื้นที่ ๑๕.๘ ไร่ แต่ปัจจุบันได้ใช้พื้นที่บริเวณกลางสวนยางพาราก่อสร้างบ้านพักข้าราชการ

ตามเสด็จ และผู้ปฏิบัติงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยก่อสร้างตามแนวสายไฟฟ้าแรงสูง และตามแนวริมถนนกลางสวนยางพารา คาดว่ามีพื้นที่สวนยางเหลืออยู่ประมาณ ๑๐ ไร่ สภาพสวนยางปลูกเมื่อ ๒๕๑๘ มีอายุประมาณ ๓๒ ปี

สืบเนื่องจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดสงขลา นราธิวาส ยะลา และจังหวัดปัตตานี ระหว่างวันที่ ๕-๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ก่อนเสด็จพระราชดำเนินประทับเครื่องบินพระที่นั่ง ณ บริเวณท่าอากาศยานนราธิวาส มีรับสั่งกับนายชัยวัฒน์ สิทธิบุญยกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายบุญณรงค์ อานีรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ให้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงสวนยางพาราพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ตามที่เห็นสมควร ซึ่งต่อมานายบรรพต หงษ์ทอง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ นายชัยโรจน์ อธรรมรัตน์ รองผู้อำนวยการส่วนบริหาร ปฏิบัติหน้าที่แทน ผู้อำนวยการองค์การสวนยาง ไปวางแผนพัฒนาปรับปรุงสวนยางดังกล่าว

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ ปี ๒๕๖๖

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึง ปัจจุบันโดยสรุป

สำรวจสภาพพื้นที่ดินที่คัดเลือกไว้ และ
ปลูกยางพารา ในปี ๒๕๖๔ โดยจัดแบ่งแปลง
และวางระยะปลูกระหว่างคัน ๒.๕ เมตร ระหว่าง
แถว ๘ เมตร ปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อคลุมดิน
๓ ชนิด พร้อมปลูกต้นยางพาราติดตาม จำนวน
๕ แปลง คือ

แปลงที่ ๑ ปลูกยางพันธุ์ GT๑ จำนวน
๒๖๕ ต้น เนื้อที่ ๓.๓ ไร่

แปลงที่ ๒ ปลูกยางพันธุ์ PB ๕ / ๕๑
จำนวน ๒๕๐ ต้น เนื้อที่ ๓.๑ ไร่

แปลงที่ ๓ ปลูกยางพันธุ์ KRS ๒๑ จำนวน
๑๘๘ ต้น เนื้อที่ ๒.๔ ไร่

แปลงที่ ๔ ปลูกยางพันธุ์ RRIM ๖๐๐
จำนวน ๒๘๒ ต้น เนื้อที่ ๓.๖ ไร่

แปลงที่ ๕ ปลูกยางพันธุ์ RRIM ๖๐๐
ติดตามเปลี่ยนยอดด้วยพันธุ์ GT๑ จำนวน ๒๖๘
ต้น เนื้อที่ ๓.๔ ไร่

รวมพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด ๑๕.๘ ไร่
ต้นยางจำนวน ๑,๒๖๒ ต้น ซึ่งใช้งบประมาณจาก
กรมวิชาการเกษตร และทำการเปิดกรีดยางพารา
เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ใช้ระบบการกรีด
แบบวันเว้นวัน

ต่อมาในปี ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการตรวจ
สภาพพื้นที่สวนยางพบว่า มีการดูแลรักษาใน
ระดับปานกลาง สภาพของต้นยางมีอายุมาก หน้า
กรีดเป็นเปลือกที่งอกใหม่ และคาดว่าสามารถ
กรีดยางหน้าล่างต่อไปได้อีก ๒ ปี แล้วเปลี่ยน
เป็นกรีดยางหน้าสูงต่อไป

ศูนย์สาขาที่ ๒ โครงการพัฒนาหมู่บ้านปีนาค

ที่ตั้งของโครงการ

หมู่ที่ ๑๐ บ้านปีนาค ตำบลภูเกตุ อำเภอยะโฮร์ จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๘ และ ๑๕ กันยายน ๒๕๒๒ ให้กรมชลประทานพิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กบริเวณเชิงเขา หมู่บ้านปีนาค ตำบลภูเกตุ อำเภอยะโฮร์ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งอยู่เหนือพื้นที่นาของหมู่บ้าน

เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จฯ ทอดพระเนตรอ่างเก็บน้ำที่บ้านปีนาค และมีพระราชดำริ ความว่า ตามที่มีพระราชดำริให้ดำเนินการโครงการนี้เป็นลักษณะโครงการผสมผสานหรือโครงการเบ็ดเสร็จ เพื่อเป็นโครงการตัวอย่างนี้ หน่วยงานทุกหน่วยจะต้องประสานงานกันในการจัดตั้งศูนย์พัฒนา ซึ่งจะเป็นสาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนา พิกุลทองฯ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานจัดหาและจัดรูปที่ดินทำกินที่อยู่ในเขตพื้นที่รับน้ำของโครงการอ่างเก็บน้ำปีนาค ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถปลูกข้าวหมุนเวียนกับการปลูกพืชไร่ได้ตลอดทั้งปี จากนั้นก็จะเปิดรับสมัครราษฎรที่ย้าย

ขึ้นในหมู่บ้าน แต่ขาดแคลนที่ทำกินเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์พัฒนาฯ โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ ทั้งนี้เมื่อเสร็จสิ้นฤดูกาลเพาะปลูกแต่ละครั้ง ก็ต้องมาสมัครใหม่ทุกคราวไป

สำหรับศูนย์พัฒนาจะมีหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการเกษตร แจกจ่ายพันธุ์พืชและปุ๋ย ตลอดจนวางแผนชุดคูส่งน้ำไปยังแปลงเพาะปลูก และวางแผนการปราบศัตรูพืชร่วมกับราษฎร (สำนักพระราชเลขานุการ, ๒๕๒๖)

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๒๖

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

ปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวเพื่อการส่งเสริมการปลูกข้าว พืชผักและไม้ผล แบบผสมผสาน พร้อมทั้งสาธิตการปลูกพืชปุ๋ยสด สาธิตการทำและการใช้ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ และจัดฝึกอบรมราษฎรในพื้นที่หมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์เป็นไร่นาสวนผสม

ศูนย์สาขาที่ ๓ โครงการหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ

ที่ตั้งของโครงการ

หมู่บ้านปศุสัตว์-มูโนะ ตำบลโฆษิต อำเภอดากโบ จังหวัดนครราชสีมา

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการจัดตั้งโครงการหมู่บ้านปศุสัตว์ - เกษตรมูโนะ ในเขตอำเภอดากโบ อำเภอสว่างโก-ลก จังหวัดนครราชสีมา ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ ตามที่กรมชลประทานได้ดำเนินการขุดคลองชลประทานมูโนะ อันเนื่องมาจากพระราชดำริเสร็จเมื่อปี ๒๕๖๐ ทำให้พื้นที่ประมาณ ๘,๐๐๐ ไร่ ซึ่งอยู่บริเวณฝั่งขวาของคลองชลประทานมูโนะ ช่วงระหว่างคลองกับทางหลวงสายดากโบ-สุโขทัย-โก-ลก ซึ่งแต่เดิมเป็นพื้นที่พรุ มีน้ำท่วมขังตลอดปี ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ แต่ในขณะนี้พื้นที่บริเวณดังกล่าวนี้ได้แห้งลง ราษฎรหมู่บ้านต่างๆ ได้อพยพเข้าไปใช้พื้นที่นั้นทำประโยชน์ด้านการเลี้ยงสัตว์ ในการพิจารณาการจัดตั้งโครงการหมู่บ้านปศุสัตว์-

เกษตรมูโนะ ในบริเวณพื้นที่ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่ นั้น จะจัดสรรที่ดินให้กับสมาชิกประมาณครอบครัวละ ๑๕ ไร่ โดยให้เป็นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร ครอบครัวละ ๓ ไร่ พร้อมทั้งจัดหาน้ำให้เพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี ส่วนพื้นที่ที่เหลืออีก ๑๒ ไร่ จะไม่ให้เป็นสิทธิของแต่ละครอบครัว แต่จะใช้เป็นพื้นที่ส่วนรวมของหมู่บ้าน โดยจะปรับปรุงพื้นที่นั้นให้เป็นทุ่งหญ้าให้สมาชิกทั้งหมู่บ้านใช้เลี้ยงสัตว์ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสมาชิกแต่ละครอบครัวจะมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เป็นรายได้หลัก ส่วนรายได้จากการทำการเกษตรจะเป็นรายได้เสริม สมาชิกของหมู่บ้านไม่มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดิน แต่จะมีสิทธิทำกินในพื้นที่นี้ตลอดไป ตามกฎระเบียบของหมู่บ้านที่กำหนดไว้

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๖๘

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

การดำเนินงานในพื้นที่ สาธิตและส่งเสริมการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อทำการเกษตร รวมทั้ง

ขุดยกร่อง โดยสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน คือ หินปูนฝุ่น การทำปุ๋ยหมัก การปลูกพืชปุ๋ยสด ปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี เพื่อนำมาใช้ในการปลูกพืชผัก เช่น ผักกาด ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง และผักเสี้ยน เป็นต้น

การปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน เช่น เงาะ ขนุน กล้วย กระท้อน ส้มโชกุน มะพร้าวน้ำหอม และไผ่ไร่ เป็นต้น

การเลี้ยงปลาในบ่อดินเปรี้ยวซึ่งเกษตรกร มีรายได้ดี โดยมีรายได้จากการเกษตร เฉลี่ย ๓,๕๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท / เดือน ซึ่งเป็นรายได้หลักจากจำหน่ายพืชผัก และไม้ผลบางส่วน และปรับปรุงพื้นที่โดยปรับปรุงแปลงนา เพื่อส่งเสริมการทำนาข้าวตามความต้องการของสมาชิก จำนวน ๒๐๐ ไร่

ปัจจุบัน มีเกษตรกรเข้าร่วม ๓๗ ราย ส่งเสริมการทำไร่นาแบบผสมผสาน เช่น ปลูก พืชผัก ไม้ผล เลี้ยงปลาในร่องสวน เลี้ยงสัตว์ และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน

และจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก และกลุ่ม เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ๒๕ ราย มีโคจำนวน ๓๐๐ ตัว โดยแบ่งพื้นที่ภายในโครงการออกเป็น พื้นที่บ่อเลี้ยงปลา ๔๖ ไร่ จำนวน ๖ บ่อ บ่อละ ๑๐ ไร่ จำนวน ๔ บ่อ บ่อละ ๕ ไร่ จำนวน ๑ บ่อ บ่อละ ๑ ไร่ จำนวน ๑ บ่อ พื้นที่ทำนาข้าว จำนวน ๑๐๐ ไร่ พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์รวมของ หมู่บ้านจำนวน ๔๓๘ ไร่ พื้นที่สาธารณะ ประโยชน์ จำนวน ๕๕๐ ไร่ พื้นที่อาคารที่ทำการ โครงการ ๔ ไร่

นอกจากนี้ ในหมู่บ้านจัดตั้งกลุ่มศิลปาชีพ ต่างๆ เช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มปักผ้า กลุ่มจักสาน ยานลิเกา กลุ่มแกะสลักไม้และเขียนลาย และ กลุ่มเซรามิก สมาชิกมีรายได้เฉลี่ยประมาณ ๓๐,๐๐๐ - ๖๐,๐๐๐ บาท / ปี /ครัวเรือน รวมถึงศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน ภาคใต้ (ศอ.บต.) ให้การสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดทำแปลงหญ้า และปรับปรุงคอกวัวเพิ่มเติม

กิจกรรมการส่งเสริมการเลี้ยงโคขุนเพิ่มรายได้

ที่ตั้งโครงการ

หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ ตำบลโฆษิต อำเภอดงไผ่ จังหวัดนครราชสีมา

ความเป็นมา

ตามที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชดำรัสให้เกษตรกรในโครงการหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะเลี้ยงโค ซึ่งการเลี้ยงโคไม่เพียงแต่จะทำรายได้ที่แน่นอนแล้ว ยังสามารถนำมูลโคมาปรับสภาพดินให้ดำเนินการจัดทำแปลงปลูกพืชอาหารสัตว์ ซึ่งสมาชิกจะมีรายได้จากการจำหน่ายพืชอาหารอีกทางหนึ่ง (จากประมวลกระแสพระราชดำรัส พระราชดำริ พระราชเสาวนีย์และข้อแนะนำ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา พฤศจิกายน ๒๕๓๘) และสำนักงานประสานงานโครงการพระราชดำริ (กปร.) ได้อนุมัติงบประมาณจำนวนหนึ่งให้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม จนเป็นที่พอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นอย่างมาก และจากการประชุมกับเกษตรกรที่

อาศัยอยู่ในหมู่บ้านปศุสัตว์เกษตร-มูโนะ เกษตรกรแจ้งความประสงค์ของบสนับสนุนการเลี้ยงโคขุน ซึ่งจากการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลคือ

๑. มีพืชอาหารสัตว์เพียงพอในการเลี้ยงโคขุน
๒. มีคอกที่ใช้ในการขุนอยู่แล้ว
๓. เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรภายในหมู่บ้าน
๔. ตลาดโคมีความต้องการสูงมาก

ปีที่เริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๕๐

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรตามโครงการพระราชดำริ
๒. ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร สร้างความสามัคคีภายในชุมชน

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

กิจกรรม	หน่วยนับ	ผลงานปี ๒๕๕๑	ผลงาน
๑. ส่งเสริมการเลี้ยงโคขุนเพิ่มรายได้	ราย/ตัว	๑๐/๒๐	-
๒. ส่งเสริมการฝึกอบรมการเลี้ยงโคขุน	ราย	-	๑๕

กิจกรรมการขยายพันธุ์สัตว์ปีก

ที่ตั้งโครงการ

» ศูนย์ขยายพันธุ์เปิดเทศ จำนวน ๑ ศูนย์ ดำเนินการที่ หมู่บ้านปศุสัตว์ - เกษตรมูโนะ ตำบลโฆษิต อำเภอดากโบ จังหวัดนราธิวาส

» ศูนย์ขยายพันธุ์ไก่ลูกผสม จำนวน ๑ ศูนย์ ดำเนินการที่งานปศุสัตว์ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง ตามพระราชดำริฯ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

จากการที่กรมปศุสัตว์ ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ ทำให้สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์นราธิวาส เปลี่ยนเป็นศูนย์วิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีนราธิวาส ซึ่งบทบาทเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยเป็นหน่วยขยายพันธุ์สัตว์ปีก (เปิด - ไก่), แพะ, แกะ เพื่อบริการเกษตรกรให้นำสัตว์พันธุ์ดีไปเลี้ยง

ด้วยสาเหตุนี้ทำให้ภาระการขยายพันธุ์สัตว์ปีก แพะ, แกะ เกษตรกรต้องอาศัยพันธุ์สัตว์จากงานปศุสัตว์ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา

พิภพทอง ตามพระราชดำริเป็นหลัก แต่กำลังการผลิตโดยเฉพาะสัตว์ปีก (เปิด - ไก่) ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส ซึ่งดูแลงานปศุสัตว์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองตามพระราชดำริฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า น่าจะเพิ่มกำลังการผลิตสัตว์ปีกให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร จึงได้จัดทำโครงการศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ปีก (เปิด - ไก่) เพื่อจำหน่ายให้เกษตรกรและส่งเงินเป็นรายได้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ ต่อไป

ปีที่เริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๕๑

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่เกษตรกรตามโครงการพระราชดำริฯ

๒. ทำให้มีผลผลิตประเภทโปรตีนไว้บริโภคภายในครัวเรือนอย่างเพียงพอ และช่วยลดปริมาณการขาดสารอาหารโปรตีนจากเนื้อสัตว์

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

กิจกรรม	หน่วยนับ	ผลงานปี ๒๕๕๑	ผลงาน
๑. พันธุ์ไก่	ตัว	๒๐๐	-
๒. พันธุ์เปิดเทศผสมบาบาร์รี	ตัว	๒๐๐	-
๓. ส่งเสริมการฝึกอบรมการเลี้ยงสัตว์ปีก	ราย	-	๓๐

ศูนย์สาขาที่ ๔ โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกอิฐ - โกใน บ้านญโย

ที่ตั้งของโครงการ

บ้านโคกอิฐ-โคกใน (บ้านโคกไผ่) หมู่ที่ ๒ ตำบลพร่อน, บ้านบางขุนทอง หมู่ที่ ๑, บ้านโคกสูง หมู่ที่ ๓, บ้านโคกชุมบก หมู่ที่ ๕, บ้านญโย หมู่ที่ ๖ ตำบลบางขุนทอง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จฯ ทอดพระเนตรโครงการสูบน้ำบ้านโคกภูแอ มีพระราชกระแสรับสั่งที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ความว่า "...สภาพพื้นที่ดินเปรี้ยวในบ้านโคกอิฐ และบ้านโคกใน เกษตรกรมีความต้องการจะปลูกข้าวทางชลประทานได้จัดส่งน้ำชลประทานมาให้ ก็ให้พัฒนาที่ดินเปรี้ยวเหล่านี้ให้ใช้ประโยชน์ได้ และให้ประสานงานกับชลประทาน จะต้องควบคุมระดับน้ำได้ดินอยู่เท่าใด..."

ในปี ๒๕๓๔ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ร่วมกับชลประทาน เข้าดำเนินการสำรวจสภาพพื้นที่ สภาพดินและความต้องการของเกษตรกรเพื่อวางแผนการพัฒนา เริ่มดำเนินการในพื้นที่ ๕๐๐ ไร่ โดยทดสอบการปลูกข้าวร่วมกับเกษตรกรเจ้าของที่ดิน

วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ทอดพระเนตรแปลงทดสอบถั่วทอดเทคโนโลยีบ้านโคกอิฐ-โคกใน มีพระราชกระแสรับสั่ง ความว่า "...เราเคยมาโคกอิฐ-โคกใน มาดูเขาซัดตรงนั้นๆ เขาทำแต่เขาได้เพียง ๕ ถึง ๑๐ ถึง แต่ตอนนี้ได้ขึ้นไปถึง ๔๐-๔๕ ถึง ก็ใช้ได้แล้ว ต่อไปดินจะไม่เปรี้ยวแล้ว เพราะว่าทำให้เปรี้ยวเค็มที่แล้ว โดยที่ขุดอะไรๆ ทำให้เปรี้ยวแล้วก็ระบาย รู้สึกว่าน้ำวันเขาจะคิขึ้น อันนี้ลิ้นเป็นชัยชนะที่คิใจมากที่ใช้งานได้แล้ว ชาวบ้านเขาก็คิขึ้น แต่ก่อนชาวบ้านเขาต้องซื้อข้าวกิน เคี้ยวนี้เขามีข้าว อาจจะขายได้..."

วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ โครงการโคกภูแอ ตำบลพร่อน บริเวณพื้นที่ส่งน้ำชลประทาน ที่บ้านโคกอิฐ-โคกใน มีพระราชกระแสรับสั่ง ความว่า "... แต่ก่อนนี้ เรามายืนตรงนี้ เห็นพื้นที่ที่เขาทำน้อยกว่านี้ แต่ว่าเป็นจุดที่เขียวที่สุด...ใช้ได้นี้ที่เท่าที่นี้ คิใจมาก ที่ทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคนร่วมกันทำ และชาวบ้านร่วมกัน ช่วยกันทำให้เห็นผล จึงต้องมาที่นี้ จะอธิบายได้..."

ปีงบประมาณดำเนินการ

ปี ๒๕๓๓

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

พื้นที่ศูนย์สาขาที่ ๔ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๐,๐๖๕ ไร่ ดำเนินการส่งเสริมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด เพื่อทำการเกษตรในรูปแบบต่างๆ เช่น การทำนาข้าว การปลูกพืชผักแบบผสมผสาน การทำประมงบ่อดิน และการทำปศุสัตว์ เป็นต้น โดยดำเนินการในพื้นที่ ได้สนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกร ในปัจจุบันเกษตรกร

สามารถปลูกข้าวได้ผลผลิตสูง ๕๐-๕๐ ถัง/ไร่ และจากความสำเร็จด้านการเกษตร ทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น เกษตรกรส่วนหนึ่งในพื้นที่บ้านโคกอิฐ โคกโน โคกกระท่อม และโคกไผ่ จึงได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มการใช้ปุ๋ย กลุ่มผลิตข้าวหอมมะลิจาก ข้าวหอมกระดังงา การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเกษตรกรมีความขยันและตั้งใจทำการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีข้าวกิน มีผลไม้ ผัก ปลา ไว้จำหน่ายเป็นรายได้เสริมในครัวเรือน และได้มีการขยายผลโครงการแก่งดิน โดยส่งเสริมโรงเรียนในพื้นที่จำนวน ๕ โรงเรียน มาร่วมกันทำนา ผลผลิตที่ได้รับ นำเข้าโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน

ที่ตั้งของโครงการ

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ดังนี้

๑. โรงเรียนบ้านบางมะนาว หมู่ที่ ๑ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๒. โรงเรียนบ้านค่าย หมู่ที่ ๒ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๓. โรงเรียนบ้านเป็ด หมู่ที่ ๓ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๔. โรงเรียนบ้านเขาคันหยง (มีครภาพที่ ๑๕๓) หมู่ที่ ๔ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๕. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๖. โรงเรียนบ้านหัวเขา หมู่ที่ ๖ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๗. โรงเรียนบ้านโคกสยา หมู่ที่ ๘ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๘. โรงเรียนบ้านโคกศิลา หมู่ที่ ๖ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๙. โรงเรียนบ้านท่าเนียบ หมู่ที่ ๖ ตำบลลำภู อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๑๐. โรงเรียนบ้านปลักปลา หมู่ที่ ๘ ตำบลลำภู อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๑๑. โรงเรียนบ้านป่าไผ่ หมู่ที่ ๒ ตำบลกาหลง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนครราชสีมา

๑๒. โรงเรียนบ้านคีรีราษฎร์รังสรรค์ หมู่ที่ ๓ ตำบลกาหลง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนครราชสีมา

๑๓. โรงเรียนบ้านปาหนัน หมู่ที่ ๔ ตำบลศรีสาคร อำเภอศรีสาคร จังหวัดนครราชสีมา

๑๔. โรงเรียนบ้านธรรมเจริญ หมู่ที่ ๖ ตำบลโคกสะอาด อำเภอวิเศษ จังหวัดนครราชสีมา

๑๕. โรงเรียนบ้านไธสง หมู่ที่ ๕ ตำบลช้างเผือก อำเภอจะนะ จังหวัดนครราชสีมา

๑๖. โรงเรียนบ้านศาลาใหม่ หมู่ที่ ๓ ตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ จังหวัดนครราชสีมา

๑๗. โรงเรียนบ้านนิรันดร์วิทยา ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๑๘. โรงเรียนต้นคันหยง ตำบลวิเศษ อำเภอวิเศษ จังหวัดนครราชสีมา

๑๙. โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

๒๐. โรงเรียน ต.ช.ค. บ้านละโอ หมู่ที่ ๒ ตำบลศรีบรรพต อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

๒๑. โรงเรียน ต.ช.ค. บ้านตืองอ หมู่ที่ ๓ ตำบลศรีบรรพต อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

๒๒. โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยา ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

๒๓. โรงเรียน ต.ช.ค. บ้านไอร์บือแฒ หมู่ที่ ๔ ตำบลช้างเผือก อำเภोजะแนะ จังหวัดนราธิวาส

๒๔. โรงเรียน ต.ช.ค. บ้านลีลันนท หมู่ที่ ๖ ตำบลสุคีริน อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส

๒๕. โรงเรียนการทำอากาศยาน หมู่ที่ ๘ ตำบลโคกสะตอ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

๒๖. โรงเรียนคารุลฮิกมะห์ ตำบลกาลิซา อำเภोजะแนะ จังหวัดนราธิวาส

๒๗. โรงเรียนจรรยาอิสลาม ตำบลศาลาใหม่ อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

๒๘. โรงเรียนวัดพระพุทธ ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงได้ตามเสด็จพระราชดำเนิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดารทั่วทุกภาคของประเทศไทย และจากการทรงปฏิบัติสนองพระเดชพระคุณ ทรงพบปัญหาความยากจน

ความขาดแคลนอาหารและสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ประชาชนเป็นโรคขาดสารอาหารและสุขภาพอ่อนแอ เจ็บป่วยไม่แข็งแรง ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ดี โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ทำให้มีความสนใจและพระราชทานทุนทรัพย์ช่วยเหลือให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ดังนั้นเมื่อทรงสำเร็จการศึกษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทรงเริ่มงานพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารขึ้น เมื่อปี ๒๕๒๓ โดยทรงทดลองทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๓ โรงเรียน

ต่อมาได้ขยายไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทั่วประเทศ และโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาในพื้นที่ซึ่งอยู่ตามแนวชายแดนห่างไกล การคมนาคมโดยจะพระราชทานเงิน สิ่งของ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วัสดุการเกษตรและอุปกรณ์การประกอบอาหารให้แก่โรงเรียนในโครงการ

ปีงบประมาณดำเนินการ

ปี ๒๕๒๓

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์วิชาชีพการเกษตรจากการฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนาม และมีความรู้ในเรื่องของการรวมกลุ่ม รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ผลผลิตที่ได้จากการฝึกปฏิบัติสามารถนำไปใช้บริโภคในโรงเรียนอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการ

โครงการหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ

ที่ตั้งของโครงการ

หมู่บ้านรอบศูนย์ฯ จำนวน ๑๓ หมู่บ้าน พื้นที่ ๒๘,๘๘๕ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่ ๒ ตำบล คือ ตำบลกะลุวอ และตำบลกะลุวอเหนือ ประกอบด้วย

» บ้านยาบี หมู่ที่ ๑ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านบางมะนาว หมู่ที่ ๑ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านค่าย หมู่ที่ ๒ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านเปล หมู่ที่ ๓ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านเขาคันหยง หมู่ที่ ๔ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านใหม่ หมู่ที่ ๕ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านพิกุลทอง หมู่ที่ ๖ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านโคกสยา หมู่ที่ ๘ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านโพธิ์ทอง หมู่ที่ ๘ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านคีรี หมู่ที่ ๑๐ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านค้อลาฆอปลัส หมู่ที่ ๑๑ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านบุกิตอ่ามะนาว หมู่ที่ ๑๒ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

» บ้านสะปอม หมู่ที่ ๑๓ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

ทรงมีพระราชดำริและพระราชกระแสรับสั่งต่อเจ้าหน้าที่และผู้ติดตามเสด็จ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

"..ด้วยพื้นที่จำนวนมากในจังหวัดนราธิวาสเป็นที่ลุ่มต่ำมีน้ำขังตลอดปี ดินมีคุณภาพต่ำ ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ เกษตรกรจำนวนมากไม่มีที่ทำกิน แม้เมื่อระบายน้ำออกจากพื้นที่หมดแล้ว

ยังยากที่จะใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอย่างได้ผล ทั้งนี้เนื่องจากดินมีสารไฟโรท์ ทำให้เกิดกรดกำมะถัน เมื่อดินแห้งทำให้เกิดดินเปรี้ยว ควรปรับปรุงดินให้ดีขึ้น ดังนั้นเห็นสมควรที่จะมีการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่พรุร่วมกันแบบผสมผสาน และนำผลสำเร็จของโครงการไปเป็นแบบอย่างในการที่จะพัฒนาพื้นที่ดินพรุในโอกาสต่อไป..."

ปีงบประมาณดำเนินการ

ปี ๒๕๒๕

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

» การพัฒนาด้านการเกษตร ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ดินที่มีปัญหาให้น่ามาใช้ประโยชน์ในการเกษตร การส่งเสริมสนับสนุนและสาธิตการปลูกพืชผักเพื่อเพิ่มรายได้ การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ส่งเสริมการทำประมง

» การพัฒนาอาชีพ ดำเนินการฝึกอบรมจัดหลักสูตรฝึกอบรมโดยการสอบถามความต้องการของราษฎร เช่น การฝึกอาชีพหัตถกรรม การใช้ประโยชน์จากวัสดุพื้นบ้าน การแปรรูปผลผลิต

» การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและครอบครัว ได้ให้ความสำคัญในบทบาทของราษฎรโดยการรวมกลุ่มทำกิจกรรม การจัดเวทีชาวบ้าน การสอบถามความคิดเห็น ความต้องการของราษฎรในการพัฒนาด้านต่างๆ

การเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร การให้เกษตรกรทำงานร่วมกัน โดยใช้แรงงานในครอบครัว การประสานความร่วมมือ ร่วมแรงในการทำงาน ทำให้ครอบครัวมีความรักใคร่กลมเกลียว

» คุณภาพชีวิต ราษฎรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ มีเกณฑ์คุณภาพชีวิตเฉลี่ยในระดับปานกลาง มีรายได้เพิ่มขึ้นจาก ๑๒,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี เป็น ๒๐,๐๐๐ บาท จากการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และอาชีพหัตถกรรม

โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่ตั้งของโครงการ

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาตันหยง ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบางมะนาว ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสิรินธร (บ้านพิกุลทอง) ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านภูเขาสาลอ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทอน ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

๖. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านญู ตำบลไพรวัน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

๗. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปศุสัตว์-เกษตรหมู่โน๊ะ ตำบลโฆษิต อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

๘. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านธรรมเจริญ ตำบลโคกสะดอ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

๙. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสิรินธร ๕ ตำบลกาหลง อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

๑๐. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่าไผ่ ตำบลกาหลง อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

๑๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสันคีรี ตำบลกาหลง อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

๑๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโต๊ะไม้ะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

๑๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

๑๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

๑๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านราษฎร์พัฒนา ตำบลมาโมง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

๑๖. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจุฬารณพัฒนา ๑๒ ตำบลสุคิริน อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง "ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาคันธง" ตำบลละงูวเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ขึ้นเป็นแห่งแรก และได้เปิดดำเนินการ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๘ เป็นต้นมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับเด็กที่มีอายุระหว่าง ๒.๕-๕ ปี ให้ได้รับการเลี้ยงดูและมีการพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างถูกต้อง และมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง ให้ได้ใช้เวลาประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนให้เป็นศูนย์รวมใจของชาวบ้านและเป็นแหล่งส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้อง

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๒๘

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

ในปี ๒๕๒๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้ดำเนินการโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้รับเด็กอายุ ๒.๕-๕ ปี เข้ารับการเลี้ยงดู เพื่อให้มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ในระยะต่อมาได้พระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินการโครงการในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนราธิวาส และจังหวัดปัตตานี

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทั้งหมด ๑๖ ศูนย์ และดำเนินการส่งเสริมให้เด็กอายุ ๐-๓๒ เดือน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างถูกต้อง และเพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดา มารดา ผู้ปกครอง ให้สามารถใช้เวลาในการประกอบอาชีพอย่างเต็มที่และเด็กได้เพิ่มโภชนาการทางอาหารมากขึ้น โดยอบรมผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กในการทำอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ

โครงการไบโอคิเซล

ที่ตั้งโครงการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริให้สร้างโรงงานสกัดและแปรรูป ปาล์มน้ำมันขนาดเล็กในปี ๒๕๓๑ เพื่อรองรับ ผลผลิตปาล์มน้ำมันจากแปลงทดลองของศูนย์ฯ เพื่อนำผลปาล์มไปสกัดเป็นน้ำมันปาล์มดิบและ ทำการแปรรูปจนถึงขั้นบริโภค โดยเน้นทางด้านการ ศึกษาและสาธิตให้เกษตรกรได้มาศึกษา หาความรู้ มีพระราชดำริที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๓๑

"ให้สร้างโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์ม ขนาดเล็กครบวงจรที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส" (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๓๑)

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๓ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จทอด พระเนตรโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์ม

ขนาดเล็กที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ โดย ละเอียดทุกขั้นตอน เป็นเวลานานกว่า ๑ ชั่วโมง และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มี พระราชกระแสรับสั่ง ว่าโรงงานนี้ดำเนินการ สอนองพระราชดำริแล้ว (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๓๓)

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕

"ให้ศึกษาขนาดของโรงงานสกัดน้ำมัน ปาล์มดิบขนาดเล็กที่เหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูก โดยใช้แรงงานคน ไม่ต้องมีอุปกรณ์ใดๆอยู่ใน พื้นที่ เพื่อจะสกัดน้ำมันดิบได้ทันที ไม่ต้องขนส่ง จากนั้นจึงขนน้ำมันดิบไปโรงงานแปรรูปอีกทอด หนึ่ง ซึ่งจะขนส่งได้สะดวกกว่าเก็บได้นานกว่าผล ปาล์มทั้งทะลาย" (สำนักงาน กปร., ศูนย์ศึกษา การพัฒนาพิกุลทองฯ, ๒๕๓๕)

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มี พระราชดำริสรุปความว่า "ให้พัฒนาโรงงานสกัด และแปรรูปน้ำมันปาล์มต่อไป เพื่อให้เป็นโรงงาน คัดแบบในด้านการผลิต และการบริหารจะต้อง ดำเนินการในเชิงธุรกิจ จัดหาบุคลากร มีการฝึกอบรมบุคลากร ให้มีความสามารถดำเนินการเชิง ธุรกิจต่อไปในอนาคตได้" (สำนักงาน กปร., ศูนย์ ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ, ๒๕๔๐)

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริสรุปความว่า "การดำเนินงานเรื่องโรงงานปาล์มน้ำมัน น่าจะเริ่มกันใหม่อีกครั้ง เพื่อรอผลที่ออกมา นิคมสหกรณ์ฯ ต้องการขยายเป็นโรงงานขนาดใหญ่ แต่การขยายยังมีปัญหาอยู่มากโดยเฉพาะการของบฯ ขยายคงจะยาก จึงไม่ควรขยาย ควรทำของเดิมที่มีอยู่ให้มีคุณภาพก่อน โดยเฉพาะการบริหารงานในโรงงาน ควรทำเป็นธุรกิจมากกว่าราชการ การอบรมเกษตรกรก็ควรมองในระยะยาว"

"เพื่อให้ประชาชนเป็นเจ้าของมากขึ้น โรงงานปาล์มน้ำมันนั้น หากสามารถผลิตเพิ่มได้ ๒ หรือ ๓ เท่า ก็จะสามารถได้คืนหรือไม่ จึงควรทดลองเดินเครื่องเพื่อผลิตและเก็บข้อมูลมาพิจารณาอีกครั้ง" (สำนักงาน กปร., ๒๕๔๑)

วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริความว่า "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริและสนพระทัยเกี่ยวกับการใช้น้ำมันปาล์มทดแทนน้ำมันดีเซล และการใช้น้ำมันปาล์มผสมน้ำมันดีเซลเพื่อใช้กับเครื่องจักรกลการเกษตร" (สำนักงาน กปร., ๒๕๔๓)

ปีงบประมาณที่เริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๓๑

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มดำเนินการถึงปัจจุบัน

» ปี ๒๕๓๑ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จัดตั้งโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์ม เพื่อรองรับผลผลิตปาล์มน้ำมันจากแปลงทดลองมาสกัดและแปรรูปเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เพื่อการบริโภค

» ปี ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริให้ทดลองนำน้ำมันปาล์มมาใช้กับเครื่องจักรกลการเกษตร ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เริ่มนำน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์มาใช้กับรถแทรกเตอร์ลากพ่วง ผลการใช้สถียรเครื่องครั้งแรกสถียรดีติดยาก

» ปี ๒๕๔๔ สำนักวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เริ่มทำการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล โดยนำมาทดลองใช้กับรถแทรกเตอร์ลากพ่วง และรถไถเดินตาม

» ปี ๒๕๔๖ จัดสร้างโรงงานต้นแบบผลิตเมทิลเอสเทอร์เพื่อใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงทดแทนน้ำมันดีเซลจากน้ำมันปาล์ม

» ปี ๒๕๔๗ จัดสร้างเครื่องแยกกลีเซอรินเหลวขนาด ๑๕๐ ลิตร เพื่อแยกเอากลิเซอริน ออกจากกรดไขมัน

» ปี ๒๕๔๘ คิดตั้งปั๊มและหัวจ่ายน้ำมันไบโอดีเซลที่โรงงานผลิตเมทิลเอสเทอร์

» ปี ๒๕๔๘ จัดตั้งสถานีจ่ายน้ำมันไบโอดีเซล ซึ่งจำหน่ายน้ำมันไบโอดีเซลให้กับบุคคลที่ใช้อยู่ทั่วไปและให้กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส น้ำมันไบโอดีเซลไปทดลองใช้กับเรือประมงซึ่งผลการใช้ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ประหยัดค่าใช้จ่ายมากขึ้น ซึ่งจังหวัดนราธิวาสได้สนับสนุนงบประมาณในการสร้างถึงผลิตน้ำมันไบโอดีเซลขนาดกำลังการผลิต ๑,๐๐๐ ลิตร/ครั้ง (จากเดิมถึงผลิตน้ำมันไบโอดีเซล มีขนาดกำลังการผลิต ๕๐๐ ลิตร/ครั้ง)

» ปี ๒๕๕๐ จัดสร้างเครื่องผลิตน้ำมันไบโอดีเซลระดับชุมชน ขนาด ๒๐๐ ลิตร/ครั้ง และมีผู้สนใจที่จะจัดสร้างโรงงานผลิตไบโอดีเซลจากจังหวัดนครศรีธรรมราชมาฝึกทดลอง เรียนรู้ขั้นตอนการผลิตนำไปประยุกต์ใช้ จนประสบผลสำเร็จ

โครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะ

ที่ตั้งของโครงการ

นิคมสหกรณ์บาเจาะ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริแนวทางการพัฒนาพื้นที่พรุ ดังนี้ "แนวทางการพัฒนาพื้นที่พรุ ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับดินเปรี้ยว นั้น เห็นควรให้ปรับปรุงระบบชลประทานโดยที่สามารถส่งน้ำเพื่อการทำนาทั้งฤดูแล้งและฤดูทำนา ซึ่งน้ำเป็นต้นทุนการแพร่กระจายของดินเปรี้ยวได้"

พื้นที่นิคมสหกรณ์บาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่พรุ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจัดการเรื่องน้ำ เช่น การระบายน้ำในช่วงฤดูฝน หรือการกักเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้ง จำเป็นต้องลงทุนสูง เกษตรกรโดยทั่วไป ไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเอง ต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากรัฐ

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๓๓

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้มีการนำปาล์มน้ำมันมาทดลองปลูกภายในพื้นที่ศูนย์ฯ เมื่อปี ๒๕๒๘ โดยปลูกในดินอินทรีย์และดินเปรี้ยวจัด

ผลการทดลองปรากฏว่า ปาล์มมีการเจริญเติบโตดี ปี ๒๕๓๓ ได้นำปาล์มน้ำมันไปทดลองในแปลงเกษตรกรในพื้นที่ดินอินทรีย์จำนวน ๒๐ ไร่ ที่นิคมสหกรณ์บาเจาะ และในปี ๒๕๓๖ ได้ขยายพื้นที่ปลูกเป็น ๑,๐๖๐ ไร่ ในดินอินทรีย์ในเขตพื้นที่นิคมสหกรณ์บาเจาะ โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๕๓ ราย ในปี ๒๕๔๑ เกษตรกรจำนวน ๒๒ ราย ได้ทำการปรับปรุงพื้นที่โดยใช้งบประมาณของเกษตรกรจำนวน ๒๒๕ ไร่ ในปี ๒๕๔๒ ทางนิคมสหกรณ์บาเจาะได้ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน โดยจ้างผู้เชี่ยวชาญการปลูกปาล์มน้ำมันจากประเทศมาเลเซียเป็นที่ปรึกษาโครงการ ตั้งแต่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ถึง ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นเวลา ๑๖ เดือน ในปี ๒๕๔๒ ได้ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมด ๔,๕๑๐ ไร่ โดยมีเกษตรกรร่วมโครงการ ๒๕๕ ราย และปี ๒๕๔๓ ได้ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นอีก ๓,๔๘๕ ไร่ มีเกษตรกรร่วมโครงการ ๑๘๑ ราย แต่ในปี ๒๕๔๔-๒๕๔๖ โครงการไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่องเนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน จากจังหวัดนราธิวาสเพราะไม่ได้อยู่ในเขตเศรษฐกิจการปลูกปาล์มน้ำมัน

ในปี ๒๕๔๗ ได้เริ่มโครงการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้ดำเนินการเป็นแผนระยะยาว ๓ ปี พื้นที่ ๑๗,๒๘๘ ไร่

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านตอหลัง-ทรายขาว

ที่ตั้งของโครงการ

อยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำบางนรา ตั้งอยู่ที่ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชเสาวนีย์ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เข้าไปพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เกษตรกรปลูกข้าวได้

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ทอดพระเนตรความก้าวหน้าของโครงการ และทรงเยี่ยมเกษตรกรในโครงการ ในครั้งนี้ พระองค์ทรงหว่านข้าวในแปลงเพาะกล้าของเกษตรกร สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เกษตรกรเป็นล้นพ้น

ในปีต่อมา ๒๕๔๒ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ร่วมกับเกษตรกรปลูกข้าวนาปรังพื้นที่ ๓๘๒ ไร่ ปลูกข้าวพันธุ์หอมคลองหลวง ๑ ข้าวหอมสุพรรณบุรี ซึ่งในการเสด็จฯ เยี่ยมพื้นที่ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงเกี่ยวข้าวในแปลงนาของเกษตรกร สร้างความปลื้มปีติยินดีแก่เกษตรกรหาที่เปรียบมิได้ และได้มีพระราชดำริ ความว่า

"ให้ขยายพื้นที่ปลูกข้าวบ้านตอหลังและบ้านทรายขาวให้มากขึ้น" (สำนักงาน กปร., ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ๒๕๔๒)

ปีงบประมาณดำเนินการ

ปี ๒๕๔๐

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

ความสำเร็จการปลูกข้าวในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดที่ผ่านมา ซึ่งในปี ๒๕๔๓ มีเกษตรกรขอเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นอีก ๖๓ ราย พื้นที่ ๔๕๕ ไร่ บริเวณพื้นที่บางส่วนของบ้านตอหลัง และบ้านทรายขาว ปลูกข้าวพันธุ์จันทร์หอม ข้าวหอมแก่นจันทร์ และพันธุ์ลูกนาถ ให้ผลผลิตสูงเป็นที่พอใจ

ปี ๒๕๔๔-๒๕๔๖ ขยายการพัฒนาพื้นที่ทำนาไปยังบริเวณข้างเคียงเพื่อปลูกข้าวนาปี ๘๘๕ ไร่ พื้นที่ ๑,๘๔๘ ไร่ บ้านตอหลัง-ทรายขาว เกษตรกรปลูกข้าว มีบริเวณในครัวเรือนมีความเป็นอยู่แบบพออยู่พอกินด้วยพระบารมีของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ปัจจุบัน ขยายการพัฒนาพื้นที่ในบริเวณใกล้เคียง โดยเสริมกิจกรรมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกพืชผัก ปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน

โครงการพัฒนาพื้นที่พรุhabang

ที่ตั้งของโครงการ

พื้นที่หมู่ที่ ๗ ตำบลไพรวัน อำเภอดงไทรงาม
จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

สภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นพรุขนาดเล็กอยู่
ระหว่างสันทราย ๒ สันทราย มีการสะสมของ
อินทรีย์วัตถุ ลักษณะดินล่างเป็นทราย เดิม
เกษตรกรไม่สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่
ดังกล่าวในการทำเกษตรได้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
พิกุลทองฯ จึงได้ปรับปรุงพื้นที่โดยวิธีการยกทรง
และปรับปรุงดินโดยใช้หินปูนฝุ่น ซึ่งช่วงแรกได้ส่งเสริม
ให้มีการปลูกมะพร้าวหอม แต่ประสบ
ปัญหาเกี่ยวกับน้ำที่ใช้ในการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
ปัจจุบันจึงเปลี่ยนเป็นการส่งเสริมการปลูกปาล์ม
น้ำมันในพื้นที่แทนมะพร้าวหอม

ปีงบประมาณดำเนินการ

ปี ๒๕๕๐

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึง ปัจจุบันโดยสรุป

ผลผลิตปาล์มน้ำมันในปีแรกๆ มีผลผลิต
ไม่ดี ต่อมาได้ใส่ปุ๋ยตามความต้องการของปาล์ม
น้ำมัน ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาการเกษตรในเขตลุ่มน้ำบางนรา จังหวัดนราธิวาส

ที่ตั้งของโครงการ

พื้นที่ลุ่มน้ำบางนรา ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอบาเจาะ และอำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส พื้นที่ ๑๗,๐๐๐ ไร่

ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริให้ทำการวิจัยโครงการการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินรกรดกัมมันต์ ผลการดำเนินงานตามโครงการนี้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่ตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา ซึ่งดำเนินการก่อสร้างระบบส่งน้ำแล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๓๓

ทั้งนี้ การดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร มีการใช้ประโยชน์ที่ดินน้อยมาก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้ฟื้นฟูโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนราขึ้นใหม่ โดยให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยส่วนราชการต่างๆ ร่วมดำเนินการฟื้นฟู และสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนราได้ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ (พระราชเสาวนีย์ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๒)

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๔๓

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

ฟื้นฟูและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำบางนรา ดำเนินการส่งเสริมการทำนาข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำบริเวณโครงการ ประกอบด้วยกิจกรรมการเตรียมพื้นที่ การปรับปรุงดินโดยใช้หินปูนฝุ่น ปรับสภาพความเป็นกรดของดิน สนับสนุนการใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตในโครงการ และกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ในการทำการเกษตรให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ เช่น การทำนาข้าวได้รับผลผลิตประมาณ ๔๐-๕๐ ถัง/ไร่ เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านปลักปลาและบ้านบาวง

ที่ตั้งของโครงการ

หมู่ที่ ๕ ตำบลโฆษิต อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชดำริ

"...ให้พัฒนาพื้นที่บ้านปลักปลา ตำบลโฆษิต อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส ให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ทางการเกษตร..."

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๔๓

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริในการพัฒนาพื้นที่ โดยดำเนินการปรับปรุงลักษณะของพื้นที่ให้สามารถปลูกข้าวได้ และดำเนินการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกข้าว โดยใช้หินปูนฝุ่นและส่งเสริมการทำเกษตรแบบลดการใช้สารเคมี โดยส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยหมักในการทำการเกษตร

ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่ทำนาข้าวน้อยลง เนื่องจากประสบปัญหาในการเตรียมดิน (ไถนา) เนื่องจากดินมีลักษณะอ่อนนุ่มทำให้เครื่องจักรติดหลุมได้ง่าย และในช่วงฤดูฝนมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังในพื้นที่ทำให้ได้ผลผลิตน้อยไม่คุ้มกับการลงทุน

โครงการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ที่ตั้งของโครงการ

๑. โรงเรียนนรีนครวิทยา ตำบลบางปอ อำเภอมะนังนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
๒. โรงเรียนอัสติดาวิทยา ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส
๓. โรงเรียนต้นตันหยง ตำบลรือเสาะ อำเภอมะนังนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
๔. โรงเรียนจรรยาอิสลาม ตำบลศาลาใหม่ อำเภอดากาโบ จังหวัดนราธิวาส
๕. โรงเรียนสมบูรณ์ศาสตร์ ตำบลปะแต อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
๖. โรงเรียนคลองหินอิสลามวิทยา ตำบลปากล่อ อำเภอกอโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ความเป็นมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ช่วยเหลือเด็กนักเรียนให้มีความรู้ด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ ด้านการเกษตรต่างๆ โดยจัดทำโครงการเกษตรอาหารกลางวัน สนับสนุนการผลิตอาหารในโรงเรียน และให้ขยายกิจกรรมการเกษตรไปสู่เยาวชนในหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๕๔

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป

สำนักงานโครงการฯ สุ่มสำรวจและติดตามข้อมูลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่อยู่ในกำกับของตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๖ โรง โดยกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่ามีการเรียนการสอนตั้งแต่ปีที่ ๑-๗ เด็กใช้เวลาเรียน ๗ ปี จบไปแล้วกลับไปทำสวน รับจ้าง จึงได้พัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สำนักงานเกษตรจังหวัด, สำนักงานประมงจังหวัด, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด, สหกรณ์จังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนงบประมาณ

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคก

ที่ตั้งของโครงการ

หมู่ที่ ๕ บ้านโคก ตำบลจวบ อำเภोजะ
ไอร้อง จังหวัดนครราชสีมา

ความเป็นมา

พื้นที่บ้านโคกเป็นพื้นที่ราบเหมาะสำหรับ
การทำนา แต่มีปัญหาดินสภาพเปรี้ยวจัด ทำให้
ได้รับผลผลิตต่ำ ไม่คุ้มกับการลงทุน ศูนย์ศึกษา
การพัฒนาพิกุลทองฯ จึงเข้าไปสำรวจและพัฒนา
พื้นที่ให้สามารถทำการเกษตรได้

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๔๖

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึง ปัจจุบันโดยสรุป

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดำเนิน
การพัฒนาพื้นที่บ้านโคก พื้นที่ ๕๔๖ ไร่
มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๑๕ ราย
ได้ดำเนินการปรับปรุงดินเปรี้ยวโดยใช้หินปูนฝุ่น
ควบคู่กับการส่งเสริมการเกษตรแบบลดการใช้
สารเคมี ให้ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่โดยการใช้
ปุ๋ยอินทรีย์และการปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อเพิ่มอินทรีย์
วัตถุในดินจนเกษตรกรสามารถปลูกข้าวได้รับ
ผลผลิตที่เพียงพอในการดำรงชีวิต

โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโคกสะตอ

ที่ตั้งของโครงการ

หมู่ที่ ๗ ตำบลสุไหงปาดี อำเภอสุไหงปาดี
จังหวัดนราธิวาส

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๖ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎร บ้านโคกสะตอ หมู่ที่ ๗ ตำบลสุไหงปาดี อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส ได้พระราชทานพระราชดำริ กับ นายเทิดศักดิ์ ภูมิขจร วิศวกรใหญ่ กรมชลประทาน นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ นายชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ม.ล.จิรพันธุ์ ทวีวงศ์ ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการฯ ๔ สำนักงาน กปร. และเจ้าหน้าที่ชลประทาน

"...ควรนำรูปแบบการพัฒนาพื้นที่บ้าน
ยูโย มาปรับปรุงใช้ในพื้นที่บ้านโคกสะตอ เพื่อ
จัดหาความช่วยเหลือพื้นที่ทำการเกษตร และ
พิจารณาการจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคให้
แก่ราษฎร..."

ปีงบประมาณเริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๕๖

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึง ปัจจุบันโดยสรุป

๑. พื้นที่การเกษตร เป้าหมาย ๑,๓๐๐ ไร่
 - พื้นที่นาร้าง ประมาณ ๓๐๐ ไร่ โดยพัฒนาเป็นพื้นที่ปลูกข้าว โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้จัดรูปแบบแปลงนา ทำคันนา ปรับปรุงบำรุงดิน ส่งเสริมให้ราษฎรปลูกข้าวตามความต้องการ กรมชลประทานสร้างระบบระบายน้ำ
 - พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม จำนวน ๓๘๐ ไร่ ตั้งอยู่ในเขตนิคมปิเหล็ง ได้ดำเนินการขุดร่องเพื่อปลูกปาล์ม
 - พื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรม จำนวน ๕๓๐ ไร่ ทำการฟื้นฟูสภาพของป่าพื้ให้คงเดิม

๒. น้ำอุปโภค-บริโภค ได้พัฒนาระบบท่อระบายน้ำ เพื่อให้ราษฎรมีน้ำใช้ตลอดปี และได้ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และอบรมให้ความรู้แก่ผู้แทนกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่ปิด-เปิดท่อระบายน้ำปากคลองส่งน้ำ

โครงการสวนพฤกษศาสตร์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส

ที่ตั้งโครงการ

อ่างเก็บน้ำโกล์บ้าน ตำบลกะลุวอและ
ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัด
นราธิวาส

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชดำริ
ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวสต์ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
สรุปได้ว่า

*"ให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีส่วน
พฤกษศาสตร์สำหรับรวบรวมพรรณไม้ประจำถิ่น
เพื่อการศึกษา การนันทนาการ และการท่องเที่ยว
ของประชาชน อย่างเช่นที่จังหวัดเชียงใหม่มีส่วน
พฤกษศาสตร์ที่อำเภอแม่ริม"*

เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๒
ผอ.ศอ.บต. และผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ได้
ขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเกี่ยวกับสถาน

ที่จัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์ ซึ่งในเบื้องต้นเห็นว่า
ควรจัดสร้าง ณ บริเวณป่าเขาตันหยงและบริเวณ
ป่าเขาสำนัก อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัด
นราธิวาส และได้มีพระราชดำริว่าสถานที่ดังกล่าว
น่าจะเป็นสถานที่ที่เหมาะสมเพราะอยู่ไม่ไกลจาก
ชุมชนเมืองนราธิวาส มีพรรณไม้ขึ้นอยู่อย่าง
สมบูรณ์ รวมทั้งอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมสายหลัก
จึงเป็นการสะดวกต่อผู้สนใจและนักท่องเที่ยว
ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่จะมาเยี่ยมชม

อย่างไรก็ตาม ทรงรับสั่งว่าอย่าทำให้
ราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน และ
หากจำเป็นต้องใช้ที่ดินที่ราษฎรครอบครองอยู่
ควรจ่ายค่าชดเชยด้วยความเป็นธรรมและเป็น
ที่พอใจแก่ทุกฝ่าย รวมทั้งไม่ควรก่อสร้างสิ่งปลูก
สร้างมากเกินไปหรือขัดกับสภาพแวดล้อม

เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๓ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วย
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินบริเวณอ่างเก็บน้ำ
โกล์บ้าน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
ในการนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับแนวทางการ
ดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์ชายแดนภาคใต้ สรุปสาระสำคัญว่า ให้เป็นที่รวบรวม
พรรณไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์และหายากและให้
ดำเนินงานโครงการเกิดประโยชน์แก่ประชาชน
มากที่สุด

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๖ ณ
เรือนที่ประทับโป่งแดง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมี
พระราชวินิจฉัยเห็นด้วยที่จะให้มีหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง เช่น องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์
ศึกษาการพัฒนาพิภพทอหงษ์ ได้เข้าร่วมดำเนินการ
แบบบูรณาการเพื่อให้การดำเนินการจัดสร้างสวน
พฤกษศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และทรง
รับที่จะเสด็จฯ ไปทรงเปิดสวนพฤกษศาสตร์ที่
จังหวัดนราธิวาสในปี ๒๕๔๗

ปีที่เริ่มดำเนินการ

ปี ๒๕๕๗

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันโดยสรุป การบริหารจัดการ

โครงการสวนพฤกษศาสตร์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งอยู่ในเขตตำบลกะลุวอ และตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ครอบคลุมพื้นที่ ๓ ส่วน ได้แก่ พื้นที่อ่างเก็บน้ำไกล่บ้าน พื้นที่สวนยางเขาสำนัก และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาสำนัก เนื้อที่รวม ๒,๗๑๐ ไร่ ดังนี้

๑. พื้นที่อ่างเก็บน้ำไกล่บ้าน

วัตถุประสงค์หลักของอ่างเก็บน้ำไกล่บ้าน คือ เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำสำหรับใช้ในกิจกรรมการดำเนินงานต่างๆ ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และหมู่บ้านไกล่เคียง

ปัจจุบัน บริเวณอ่างเก็บน้ำไกล่บ้านได้มีการปลูกรวบรวมพันธุ์พืชชนิดต่างๆ เพื่อความสวยงามและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้เสด็จฯ ทอดพระเนตรพันธุ์บัวในอ่างเก็บน้ำไกล่บ้านเป็นประจำทุกปี ซึ่งในบริเวณดังกล่าวสามารถพัฒนาเพื่อจัดทำแปลงรวบรวมพรรณไม้น้ำประจำถิ่นภาคใต้ได้อย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่โดยรอบขอบอ่าง ๒๒๕ ไร่ สามารถพัฒนาให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ที่รวบรวมพรรณไม้ในท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำพวกไม้เศรษฐกิจ ไม้หายาก ไกล่สูญพันธุ์ และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามเพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษา การวิจัย และนันทนาการของประชาชนโดยทั่วไป

๒. พื้นที่สวนยางเขาสำนัก

วัตถุประสงค์หลักของพื้นที่สวนยางเขาสำนัก คือ เป็นแหล่งศึกษาทดสอบการปลูกยางพารา การปลูกพืชแซมยาง และมีการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี ในพื้นที่ดังกล่าวอยู่แล้ว ดังนั้น การดำเนินงานในพื้นที่แห่งนี้จะสามารถดำเนินการปลูกเสริมพรรณไม้สวยงามของท้องถิ่น จำพวกหวาย คาหลา วนिला ปาล์ม บังสุริย์ และหมากแดง ฯลฯ เพื่อการอนุรักษ์ การสาธิตและเกิดประโยชน์ทางการศึกษา วิจัย และนันทนาการของประชาชนทั่วไปได้

๓. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาสำนัก

บริเวณป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาสำนัก เป็นภูเขาที่มีพรรณไม้ขึ้นหนาแน่น บริเวณยอดเขามีลานหิน ซึ่งมีพรรณไม้ขึ้นอยู่สวยงาม เช่น วานโถงแดง ข้าหลวงหลังลาย เป็นต้น

นอกจากนี้ พบว่า มีกลุ่มไม้แฉกขนาดใหญ่ที่สุดในบริเวณภาคใต้ของประเทศ และพรรณไม้อื่นตามธรรมชาติ ประมาณ ๔๔ ชนิด

ดังนั้น พื้นที่แห่งนี้จึงจัดเป็นสถานที่ดำเนินการรวบรวมพรรณไม้พื้นถิ่นของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษาวิจัย การนันทนาการ และสถานที่ท่องเที่ยวของประชาชน